

krat po 10 do 20.000 nar bolj zvedenih kmetovavcov, rokodelcov in fabrikantov s svojimi pridelki in umetnimi znajdbami, in se posvetujejo in podučujejo — zraven tega pa razstavljeno blago, med katerim so tudi posebne pleména živine, prodajajo. Tako je bil v jesenski razstavi en poseben kitajsk petelin za 36 tolarjev, in enolétna telica, 4 cente teška Devonširska pleména za 500 tolarjev nekimu živinorejcu prodana. Zraven tega časopisov, železnic in parabrodov ne manjka, kar vse pripomore k naglim razglasenju nagli vožni in prodaji i. t. d.

„Storite tudi na Krajskim, kar koli morete, v pe-
vzdigo kmetijstva in blagor domovine.“

„Serčno se priporočim i. t. d. i. t. d.“

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Gradca. U nedeljo 15. junja opoldne so naši Grački rodoljubi drugo slavjansko besedo napravili, ki se je zopet prav dobro obnesla. Drugo pot jo bomo nadalje popisali.

Xp. Iz Celja. Druga porotna sodba je bila zoper Antona Hrastnika, 30 let stariga čevljarja iz Št. Ivana pri Ptujim, ki je bil obdolžen, da je poslopje kmeta J. Tementa zažgal, kteriga pogór s žitam in živino vred je na 1961 gold. cenjen bil. Sam je v pravi satanski radosti obstal, da je to pohištvo iz jeze in maševanja zažgal, ker je pri imenovanim kmetu njegova ljubica služila, ki mu je ljubezin odpovedala — za to se je zarotel njeno oblačilo sožgati! Eno-glasno „kriv“ spoznan, je bil za 7 let v teško jo-čo obsojen. Ta sodba, ktere predsednik je bil gosp. Rak, je bila mešanica nemškiga in slovenskiga jezika, zato ker je zatoženec le čisto malo nemškiga razumel, še manj pa govoriti znal. — Tretja sodba je bila zoper Re-zo Rotarjevo, 31 let staro hčer nekiga kajzarja iz Pahorja pri Puls-kavi, ki je bila obdolžena, da je pred sodbo krivo pričala. Obstala je, da je prisiljena po svojim ljubljencu, ki jo je za ženo vzeti obljubil, zares krivico govorila, vendar je, ko je vidila, da ne bo iz ženitve nič, sama k sodii prišla in je vse obstala, rekoč, da s tem ni hotla nikomur kaj kriviga storiti. Gosp. asesor Hochberg je zapeljano dekle krepko zagovarjal, da je bila le premotena in da, čeravno je krivo govorila, vendar ni krivo prisegla, tedaj ni hudodelstva krive prisege dopernesla. Eno-glasno je bila „nekriva“ spoznana in izpušena. Predsednik te obravnave, ki je bila po tolmaču v sloven-skim jeziku, je bil g. Kopper, ki se je prav dobro vedel. — Četerta porota je bila zoper Luka Nimiv-šeka, dosluženiga vojaka, 51 let stariga moža, ob-dolženiga požiga, kteriga škoda je bila na 400 gld. cenjena. Zažgal je poslopje nekiga kmeta, v kteriga hčer je bil zaljubljen in ki mu jo je tudi v zakon ob-ljubil. Med tem pa ko je Luka vojak bil, se je omo-žila njegova ljubica z enim drugim, ker ji je stari lju-bljenc tudi že prestar bil in ne lepiga zaderžanja. Tajil je obdolženc od konca do kraja vse, in se tako gladko zagovarjal, da se je vse čudilo nad njegovim govoram in obnašanjem; svojo nedolžnost je večkrat poterdil s sledečimi besedami: „jaz sim pod milim nebom ino rumenim solncem nedolžen“. Ali „milo nebo in rumeno solnce“ mu ni nič pomagalo, ker je vse zo-per njega govorilo, da se je res tega hudodelstva v-krivičil — porotniki so ga kriviga spoznali in obso-jen je bil v težko ječo na 6 let. Cela obravnava je bila po tolmaču v slovenskim jeziku, predsednik je bil g. Kopper, ki je na koncu obravnave celo prigodbo samo v slovenskim jeziku povzel in izverstno v njem govoril.

Novičar iz Krajskiga.

Iz Ljubljane. V Ljubljanskim nemškim časopisu beremo, da želi maršal Radecki grad pod Tur-nam v Ljubljani kupiti, in da je deželnim stanovam, kterih lastnina je ta grad, 60.000 fl. za-nj ponudil; slavni starček misli večkrat tukaj stanovati in v gojzdu za gradam lep gaj napraviti. Ker se je nadjati, da bi blagi maršal ne zaperl poti na nar prijetniši Lju-bljansko sprehajališe na Cvetliški potok (Rosenbach) memo tega gradú, bi se utegnila ta cela okolica po tem takim še veliko prijetniši spremeniti. — Predlog mestniga odbora: naj bi bil prihodnjč vsak teržni dan v Ljubljani tudi somenj za govejo živino, je pretekli teden deželno poglavarstvo poterdilo in ukazalo, naj kantonske poglavarstva po celi deželi na-pravo teh novih živinskih tergov v Ljubljani razglasé. Kdaj bo začetek teh somnje, je magistrat že na znanje dal. — Slavni profesor malanja na Dunajski aka-demii g. Steinfeld je prišel po pripomoči ministerstva pretekli teden s 7 svojih učencov v Ljubljano in se je od tod v Bled in Bohin podal, ondi podobe krasnih kra-jev „rajkse Gorenske okolice“ pričo svojih učencov risat in jih učit, kako se narava v podobah posnema. Slišali smo, da misli potem en teden v Zalogu pod Ljubljano ostati. Pogostama so jeli umetniki v našo gorensko stran zahajati in lepe kraje te gorenske strani, ktera se za-more po pravici z nar lepšimi kraji Evrope meriti, v podobah risati in tako še vse premalo znani „rajski kraj“ svetu naznaniti. Nadjamo se, da se bodo povsod taki možje z veliko prijaznostjo sprejemali! Toplice se zidajo, in, kakor se sliši, jih bo njih sedanji vlast-nik, c. k. pošte vodja, g. Hofman krasno napravil. Le od prenarodbe in poprave ceste skozi Mlin ni še zmiraj nič slišati, ktera je zares pavova noga tega lepiga kraja. Tu se očitno kaže, da se tudi majhine reči ne store, kjer eden sém, drug tjé vleče, in poterdi se slavenski pregovor: „Sloga jači, nesloga tlači“.

Iz Leskovca pri Kerškim 17. junija. Ljube Novice! zopet vam moram žalostno prigodbo oznaniti. 15. t. m. o nedeljo (našv. Vida dan) ob dveh popoldne, je več sosesk Leskovške fare pri Kerškim ve-ljka nesreča zadela; nič manjši kot je lani osoraj na Štajarski strani okrog Brešč, Vidma in Rajhenberga bila. V 8 vaséh na polji, ki štejejo po 30, 40 in tudi čez 50 hiš, je ubogim kmetam, ki so že dozdej veliko pomanjkanje terpeli, in so že teško noviga kruha pričakovali, neusmiljena toča vse njih žitno polje do čistiga pokončala. Med strašnim pišam je tako debela kot golobje jajca vse njih njive pobelila, ki se je še drugo jutro na polji vidila. Res, lepo je stalo žito, nadjali so se čez dva ali tri dni ječmen žeti, sedaj pa je vse njih upanje pri kraju, ker eni še kositi nimajo kaj, — ne pozna se kje sta ječmen ali pšenica stala. Uboge reve, zmed kterih so se že eni letašnje léto čez 50 gold. za žito zadolžili, zdaj grozno zdihujejo in milo jokajo, da se Bogu užali! Predragi domorodci! ktere je božja milost s premoženjem oblagodarila, in kteri ste že večkrat o takošni sili revnim s svojo milošno na po-moč prišli, usmilite se tudi teh revežev. Pre-serčno Vas v iménu njih prosim: pošlite vsaki po svoji zmožnosti milodare tukajšnji duhovšini v Leskovc, da bomo zamogli vsaj tistim, ki že lakote omaguje-jo, kruha kupiti; gotovo vam bo Bog stoterno popla-čal! *).

Jožef Orešnik, kaplan.

*) Kterimu dobrotniku je bolj pri roki, ubogim nesrečnikom namenjeni milodar vredništvu Novic izročiti, naj nam ga pošlje; radi ga bomo berž odrajtali in gotovi prejem v »Novicah« naznanili.

Iz Iga 14. rošnika. Po cenitvi strašnega pogorišča v Studenca na Igu poleg Ljubljane, se da še le vse prav povedati. Binkoštno nedeljo o pol tréh popoldne, ko so ljudje ravno pri keršanskim nauku v cerkvi bili, pride 4 leta in 3 mesce star dečik iz čerterte od tam stoječe hiše k pol leta starjimu fantiču hišne številke 16 z vžigavnim klinčkam v vas, in obá, prvi naprej, splezeta po grédi od zunej v nadizbo, kjer je blizo za dva vozá sená bilo. Prvi potegne klinčik po dilji in ga verže v senó rekoč: „sim že zakuril“ in oba zbežita po gredi nazaj, zažigavic zadnji. To sta oba dečka pri izpraševanji sama povedala. Mati starjiga fantiča, ki je v kleti ležala, zasliši po gredi hoditi, vstane in v gledavši dim v nadizbi steče prestrašena z neko plahto nadizbo, verže še zažigavca, ki ravno doli pleza, iz gredi, ter pade z raztegnjeno plahto po ognji, misleča ga vdusiti, ali plamen jo spod plahte osuje in vsa obžgana se komej reši iz nadizbe. V hipu je bila vsa hiša v plamenu, kateri je v silni naglosti vse bližnje poslopja in hiše napadel, da večini ljudi ni bilo moč družiga, kot otroke in sebe rešiti. Pri nekim pogorelim podu najdene ožgane koščice prepričajo otožno mater, da je nje poltretje leto staro hčerko, že iz goreče hiše rešeno, po vstavši hudi sapi semtertje podeni plamen dosegel in v pepel sožgal. — Kdor zdaj žalostno pogorišče pregleda, lahko spozna, v koliki nevarnosti je cela vas s 133 hišami od dveh strani in kakor je v severni strani obvarovanje kaplanije, ktera je z opeko krita [in se je že od zadnje strani hudo v nemala, vbrnilo, da ni vsa vás z lepo farno cerkvijo pogorela, tako je tudi previdna in neutrudljiva pridnost verlih pomočnikov na spodnji strani pri studencu strašni pogór cele vasi od te strani ustavila. Naj bo tukej vsim domačim in vnanjim pomočnikom, ki so neutrudljivo gasiti pomagali, očitna hvala izrečena. Verli možje si zamorejo svesti biti, da so veliko družin beraške palice oteli! Po cenitvi znese škoda od 36 pogorelih hiš in 86 družih poslopij 26958 goldinarjev in 4 kr. Zavarvanih hiš je bilo 17, in 19 nezavarvanih; ti poslednji se pač zdaj kesajo svoje nespameti, da se niso ponujene dobrote poslužili, in eni že to leto iz družbe s. Florjana stopili. Zdaj jim večidel ni družiga ostalo, ko gole obgorele stene in ni jim mogoče brez milodarov usmiljenih ljudi svojih pohištév napraviti. V živo torej priporočimo vsim blagosercnim in usmiljenim bravecam teh verstic naše uboge pogorelce, ktere je tako huda šiba zadela, desiravno jih je nar več med njimi, ki se niso pred tremi leti včinjeniga hudodelstva na tukajšni grajšini celo nič vdeležili; in ne moramo jim odreči spisane spričbe, ktere prosijo, da zamorejo ložej svojo veliko nesrečo usmiljenim ljudem dokazati. In tolikanj potrebniši se nam zdí, tem pogorelcem spisano spričbo s farnim pečatom podeliti, ker smo z zavzetjem zvedili, de so se neki brezvestni manj potrebni beračuni od tod po Ljubljani in po deželi razšli, se lažnjivo pogorelce imenovaje, kateri tako pravim in v resnici potrebnim pogorelcem milodare prestrežejo. Toraj oznanimo, da so le tisti naši usmiljenja vredni pogorelci, kateri spisano spričbo s farnim pečatom pokažejo. P.

Iz Notranjskiga. D. D. V Lažah, majhni vasi blizo Snožec so soseskini možje iz hvalevredniga nagiba šolo napravili, v kateri se otroci slovenski jezik brati in pisati učijo; okolj 30 otrók, med kterimi tudi nekteri odrašeni, obiskuje to učilnico, in večidel že prav dobro brati in pisati znajo. Slava prebivavcam te majhne vasi, ki za svoje otroke tako dobro skerbijo! V učilnici se vidi abecednica s sedanjimi čer-

kami, kar nam zavoljo tega prav dopade, ker se ž njimi lože bere in hitrejši piše kakor s staro Bohoričico, in je zlasti tudi zato potrebno, ker naši Snožeški vradniki vse razglase in ukaze s temi tudi v zakoniku navadnimi čerkami pišejo. Žalibog! da se pri naših Primorskih posebno pri Sežanski sodíi tako ne ravná, kjer hočeta sodniška vradnika našim bližnjim sosedam slovenskiga naroda laški jezik usiliti, kteriga večidel nihče ne razume. O ljubezniva Furlana! spoznajta vunder, da iz Krašovca ne bosta nikdar Laha naredila, in verjemita nam, da ljudstvo zoper tako vradovanje grozno in po pravici godernja. Posnemajta naše Snožeške vradnike, ki niso zatiravci, ampak spoštovavci narodoviga jezika, kakor ustava zapové. V lep izgled vsim slovenskim vradnikom zamore naš gospod adjunkt Janez Kersnik biti, kateri daje narodu, kar narodu gré, kadar ima ž njim pismeno opraviti. Brali smo v „Novicah,“ da je Jožef Suša iz Snožec prvi slovensko tožbo sodíi podal; na to tožbo je gospod Kersnik slovenski odvet zapisal, in obravnavala se je sploh v slovenskim jeziku; po tem je imenovani gospod večidel v slovenskim jeziku pisal in vradoval, in prepričali smo se, da je naš jezik za pisarnice ravno tako pripraven, kakor nemški ali laški, in hvaležni smo gospodu za njegovo ravnanje, ker je ljudstvu razumljivo. Samo to želimo, da bi se tudi stareji možje pisanja v sedanjih čerkah brati naučili, kar se o pol uri vsak naučiti zamore in se bojo berž popolnoma navadili, če bojo slovenske časopise brali, in če bojo kmetje prebivavce majhne Lažanske vasi, vradniki pa našiga ljudomiliga adjunkta posnemali.

Novičar iz mnogih krajev.

1. dan prihodnjiga mesca imajo dosedanji med mejni coli med Ogerskim, Erdeljskim in Horvaškim in vsimi drugimi avstrijanskimi deželami jenjati, le na meji med Ogerskim in Horvaškim na eni in med Štajarskim, Krajskim in Primorskim na drugi imajo začasno zavolj solí še ostati. — Po ukazu ministerstva od 2. t. m. je izterjanje od léta 1848, 1849 in 1850 na dolgu ostalih stanovitnih davšin za cerkve, fare in šole kantonskim poglavarstvam izročeno. — Ministerstvo kmetijstva je razglasilo v Dunajskim časniku stan žita in senožet vsih dežel našiga cesarstva, razun Horvaškiga, Slavonskiga in Krakovskiga, iz kteriga razglasa se vidi, da pšenica v 10.960 županijah dobro, v 11.739 žup. srednje, v 3823 žup. slabo, — rež v 10.635 žup. dobro, v 13.191 žup. srednje, v 4392 žup. slabo, — ječmen v 7677 žup. dobro, v 10.917 žup. srednje, v 5643 žup. slabo, — oves v 10.587 žup. dobro, v 11.560 žup. srednje, v 5020 žup. slabo, — detelja v 10.574 žup. dobro, v 7247 žup. srednje, v 3515 žup. slabo, — mèrva v 12.767 žup. dobro, v 10.654 žup. srednje, v 5605 žup. slabo obeta. — Poslednjikrat prinešena vesela novica, da se bojo mesca oktobra deželni zbori začeli, je v mnogih časnikih spet preklicana. — V Londonski razstavi se vidi tudi mašina, znajdena po Francozu Senešalu, ktera platno za barkine jadra, žaklje in sploh borno robo sama šiva; z roko suče en človek kolo te šivarnice; vsako minuto je vatel platna sošitiga. Ena druga mašina pripenja podplate na škornice in čevlje tako terdno, da se nikdar rob ne sterga. — V ti razstavi se vidi tudi sveto pismo v 130 jezicih natisnjeno, — nikdar se nišo še bukve v tolikih jezicih vidile, kakor so te, ki jih je angležka in vnanja družba sv pisma na svitlo dala. —